

альянсів, в свою чергу, вплинула на перегляд корпоративної культури та цінностей компаній, підходів до планування, розподілу і використання ресурсів, управління основними процесами спільної діяльності, змін в стилі менеджменту від "керівництва" до "партнерства" тощо. Також слід зазначити, що жорстка конкуренція на авіаційному ринку сприяє впровадженню нових підходів до аналізу, пошуку, залученню та утриманню клієнтів. Вона вимагає змінювати встановлені стандарти і рівнятися на світових лідерів авіаційної галузі; розробляти нові стратегії розвитку авіакомпаній.

Українські фахівці вказують на те, що в умовах глобалізації світової економіки, кожне авіа підприємство, навіть те, що діє на локальному рівні, сьогодні є частиною світової економіки [4]. А це означає, що воно підлягає ризику коливань усіх економічних процесів, в тому числі і валютного курсу.

Авіаційна галузь, яка динамічно розвивається, диктує певні умови для авіа підприємств: менеджмент повинен бути стратегічно орієнтованим. Побудова діяльності на основі стратегії дозволяє підприємству усвідомлено шукати і використовувати собі на користь любі сприятливі обставини. Якщо відсутня стратегія, то не існує і способу визначення, які дії і рішення підприємства допомагають у досягненні бажаних результатів, а які ведуть у помилковому напрямку і тільки розпиляють ресурси компанії.

Отже, створення стратегії в авіаційній галузі має базуватися на системній інформації про зовнішнє економічне середовище і обов'язково враховувати такі фактори як: 1) зміни в розподілі доходу клієнтів; 2) глобалізацію конкурентів; 3) зростаючу невідповідність між економічною глобалізацією і політичною відокремленістю; 4) що кожна компанія є частиною світової економіки; 5) стандарти світових лідерів тощо.

Література

1. Кіндрацька Г. І. Стратегічний менеджмент : навч. посібник / Г. І. Кіндрацька. – 2-ге вид., перероб. і доповн. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 406 с.
2. Осовська Г. В. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / Г. В. Осовська, О. Л. Фішук, І. В. Жалінська. – К. : Кондор, 2003.
3. Підсумки діяльності авіаційної галузі України за 2012 рік // Інформаційний портал "Державна авіаційна адміністрація":

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.avia.gov.ua/documents/diyalnist/p%D1%>.

4. Говсеєва А. І., Луцький М. Г. Сучасні тенденції розвитку менеджменту в авіаційній галузі [Електронний ресурс] / А. І. Говсеєва, М. Г. Луцький. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_3/Govseeva_309.htm.

УДК 342:935 (043.2)

Собкова В. В.,
старший викладач,
Головко С. Г.,
доцент, к.і.н.,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Авіаційний транспорт – один з наймолодших видів сполучення, перевагами якого є швидкість, цілорічне функціонування, можливість доставки вантажів у важкодоступні райони. Враховуючи соціально-економічні потреби, політичну ситуацію в суспільстві, держава значно впливає на вибір типів, методів правового регулювання, державно-юридичних засобів забезпечення правомірної поведінки. У цьому значенні держава управляє правовим середовищем суспільства, забезпечує його оновлення відповідно до духу часу.

Відповідно до ст. 3 Повітряного кодексу України [1] держава здійснює регулювання діяльності цивільної авіації через Міністерство інфраструктури України, відповідні органи авіаційного транспорту України. Державним органом, що здійснює управління цивільною авіацією є Державна авіаційна адміністрація України.

Державна адміністрація реалізує державну економічну, тарифну, фінансову, кадрову, науково-технічну, інвестиційну, соціальну політику в галузі цивільної авіації та розробляє на основі результатів аналізу авіаційної діяльності пропозиції щодо її вдосконалення; розробляє прогнози, проекти програм і концепцій розвит-

ку цивільної авіації; здійснює контроль за ефективним використанням повітряного простору України, забезпечує обслуговування повітряного руху, а також раціональний та ефективний розподіл повітряного простору України в інтересах національної економіки та оборони; розробляє заходи щодо зменшення шкідливого впливу авіаційної діяльності на навколишнє природне середовище та здійснює нагляд за їх проведенням; організовує розроблення та здійснення заходів підтримки льотної придатності повітряних суден, ефективності їх експлуатації та інженерного забезпечення авіаційної діяльності; погоджує технічні вимоги до розроблення нової цивільної авіаційної техніки, радіоелектронних засобів забезпечення польотів, навігації, зв'язку, автоматизованих систем управління повітряним рухом та тренажерів; проводить експертизу проектів будівництва і реконструкції аеропортів стосовно дотримання вимог авіаційної безпеки, погоджує проекти будівництва об'єктів на приаеродромній території та об'єктів, що можуть впливати на роботу радіотехнічних приладів цивільної авіації; сприяє створенню системи інформаційного забезпечення авіаційної діяльності; організовує ведення статистичного обліку в галузі цивільної авіації та надання інформації відповідним органам; розробляє відповідно до закону проекти міжнародних договорів, призначає авіаційних перевізників відповідно до положень міжурядових договорів про повітряне сполучення; забезпечує надходження коштів до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність.

Міністерство здійснює комплексне управління безпекою транспорту, а Державіаадміністрація – управління безпекою польотів у цивільній авіації відповідно до Повітряного кодексу та Положення про Державну авіаційну адміністрацію України шляхом нормативного регулювання діяльності всіх суб'єктів цивільної авіації, проведення реєстрації та сертифікації об'єктів і суб'єктів, ліцензування їх діяльності та здійснення контролю та нагляду за забезпеченням безпеки польотів повітряних суден. Відомості про стан безпеки цивільної авіації України державний орган по нагляду за безпекою польотів повітряних суден України зобов'язаний надавати органам державного регулювання діяльності авіації України та ІКАО (ст.88 Повітряного кодексу України).

Управління авіаційним транспортом на місцях здійснюється також адміністраціями авіаційних підприємств, у межах власної компетенції.

Важливим є те, що чинним законодавством передбачено право здійснення господарської і комерційної діяльності в галузі авіації. Умовами їх здійснення є передбачені процедури ліцензування, сертифікації та реєстрації.

Особливість державного регулювання у сфері повітряного транспорту визначається призначенням авіаційного транспорту – забезпечення потреб громадян, держави у перевезеннях. У зв'язку з цим (за призначенням) авіаційний транспорт можна розділити на два види: державний і цивільний. Таке виділення дозволяє здійснити певне узагальнення щодо особливостей регулюючої діяльності конкретного виду авіаційного транспорту. Стосовно державного транспорту діяльність щодо регулювання відбувається на засадах паритетного використання прямих і непрямих методів. Щодо цивільного транспорту, регулювання його діяльності здійснюється за допомогою, в основному, непрямих методів. Спільним для усіх видів транспорту є обов'язкові процедури реєстрації та сертифікації, які здійснюються з метою забезпечення безпеки перевезень повітряними суднами, надання послуг аеропортами, а також контроль та нагляд за забезпеченням безпеки польотів повітряних суден. Особливим – додатково передбачена процедура ліцензування для цивільного авіатранспорту.

Слід звернути увагу, що особливістю регулювання авіаційного транспорту є також і те, що підставою виникнення цивільно-правових відносин є акт організаційно-розпорядчого характеру, тобто той, що містить норми адміністративного права. Зокрема, це стосується видачі ліцензій, здійснення сертифікації та реєстрації, існують й акти, якими регулюються зміни у організації діяльності авіаційного транспорту.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48 – 49. – Ст. 536.

1. 2. Булгакова І. В. Транспортне право України : академічний курс / І. В. Булгакова, О. В. Клепікова. – К. : Ін Юре, 2005. – 536 с.